

2020-04-14

Ert dnr:
Fi2020/00131/S3Avdelningen för juridik
Mia HemmestadFinansdepartementet
10333 Stockholm

Säkrare samordningsnummer och bättre förutsättningar för korrekta uppgifter i folkbokföringen

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslaget om utvidgad underrättelseskyldighet till Skatteverket för samtliga myndigheter, men anser att det finns behov av klargöranden i vissa frågor.
- SKR anser att det behöver tydliggöras hur begreppet ”kan antas” i 32 c § folkbokföringslagen förhåller sig till motsvarande begrepp i annan lagstiftning. Författningsförslaget behöver även kompletteras med förtydliganden avseende vilka uppgifter som ska lämnas i underrättelsen.
- SKR anser att det behövs mer vägledning om när det föreligger särskilda skäl att inte underrätta Skatteverket, särskilt avseende individer med skyddade personuppgifter eller personer som ansökt om detta.
- Det kan, enligt SKR, finnas behov av uppföljning av konsekvenserna av bland annat förslaget om underrättelseskyldighet. Även om konsekvenserna av ett enskilt författningsförslag är begränsat kan flera författningsändringar sammantaget få större konsekvenser.
- SKR ser positivt på förslagen att fler individer får möjlighet att använda samordningsnummer samt att åtgärder vidtas för att minska risken för missbruk av samordningsnummer. SKR anser att det finns behov av att utreda om fler individer kan tilldelas samordningsnummer, såsom asylsökande.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

En utvidgad underrättelseskyldighet

SKR tillstyrker förslaget men anser att förtydliganden behövs

SKR tillstyrker förslaget om utvidgad underrättelseskyldighet för samtliga myndigheter om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig samt att underrättelseskyldigheten ska regleras i lag. SKR anser dock att det finns behov av förtydliganden i enlighet med vad som anges nedan.

Bestämmelsen i 32 c § folkbokföringslagen om underrättelseskyldighet till Skatteverket ska enligt förslaget omfatta alla myndigheter, det vill säga även sådana kommunala och regionala myndigheter där huvudregeln är att sekretess råder för uppgifter om enskildas förhållanden, såsom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården. SKR anser därför att det är särskilt angeläget att det finns en tydlighet kring när underrättelseskyldighet ska ske, vad underrättelsen ska omfatta samt i vilka fall

Sveriges Kommuner och Regioner

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skr.se, www.skr.se

undantaget är tillämpligt. Utöver förtydliganden i det fortsatta lagstiftningsärendet anser SKR att regeringen bör ge i uppdrag till en statlig myndighet att utarbeta vägledning för exempelvis socialtjänsten samt hälso- och sjukvården i de aktuella frågorna.

När en underrättelse ska lämnas

SKR bedömer att det behöver tydliggöras hur begreppet ”kan antas” i 32 c § folkbokföringslagen förhåller sig till motsvarande begrepp i annan lagstiftning, exempelvis utlänningslagen.

Tröskeln för när skyldighet att lämna underrättelse inträder ska, enligt förslaget i promemorian, justeras till ”kan antas”, vilket är en högre tröskel jämfört med nuvarande reglering. I författningskommentaren till 32 c § folkbokföringslagen anges att det är ett lågt ställt krav men att det ska finnas visst fog för att uppgifterna i folkbokföringen är felaktiga.

Migrationsöverdomstolen har i MIG 2010:11 gjort vissa uttalanden avseende beviskravet ”kan antas” i utlänningslagens mening. Domstolen anför, med hänvisning till doktrin, att beviskravet ”kan antas” eller att något är antagligt betyder en mindre sannolikhetsövertikt för att antagandet är riktigt. SKR ifrågasätter om det som anges i författningskommentaren om ”visst fog” korresponderar med vad som anføres i MIG 2010:11 och den doktrin som domstolen hänvisar till. Regeringen behöver därför klargöra om begreppet ”kan antas” i 32 c § folkbokföringslagen ska tolkas på så vis att det ska finnas en mindre sannolikhetsövertikt för att uppgifterna är felaktiga, eller om det nyssnämnda begreppet i folkbokföringslagen ska tolkas på ett annat sätt än motsvarande begrepp i utlänningslagen.

Uppgifter som ska lämnas i underrättelsen

SKR anser att författningsförslaget i folkbokföringslagen ska kompletteras med tydliggöranden avseende vilka uppgifter som ska lämnas i underrättelsen.

Av nu gällande reglering i 2 § folkbokföringsförordningen framgår att myndigheterna ska underrätta Skatteverket om *adressen*. I den föreslagna bestämmelsen i 32 c § folkbokföringslagen anges att myndigheter ska underrätta Skatteverket i vissa fall, utan att det tydligt framgår vilka uppgifter som ska lämnas i underrättelsen. Den föreslagna bestämmelsen kan därför tolkas som att myndigheten ska lämna en underrättelse om misstänkt oriktiga uppgifter i folkbokföringen, utan att den riktiga uppgiften ska lämnas till Skatteverket. SKR tolkar dock regeringens resonemang i promemorian som att underrättelsen ska innehålla information om de uppgifter som utlämnande myndighet bedömer är korrekta. Om även andra uppgifter ska lämnas, exempelvis vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet att uppgiften i folkbokföringen är riktig, behöver det framgå (jfr 4 § lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen).

Undantag från underrättelseskyldigheten

SKR anser att det behöver förtydligas i vilka fall det kan finnas särskilda skäl att inte underrätta Skatteverket, särskilt avseende de individer som har skyddade personuppgifter eller som ansökt om detta men inväntar beslut.

SKR tolkar regeringens resonemang i promemorian (s. 41) som att det normalt inte finns skäl att göra undantag vad gäller personer som har fått en sekretessmarkering eller skyddade personuppgifter i övrigt. Det anförs dock i ett senare avsnitt (s. 43) att det kan bli aktuellt att tillämpa undantaget i situationer där den enskilde befinner sig under särskilt utsatta förhållanden och konsekvenserna för den enskilde kan bli väldigt allvarliga om underrättelse lämnas till Skatteverket. Några exempel på när individer kan anses befinna sig i under sådana förhållanden lämnas inte. SKR noterar även att Socialstyrelsen i remissvaret gällande den s.k. välfärdsbrottsutredningen (SOU 2017:37) anfört att det finns vissa brister i systemet med sekretessmarkering, vilket medför att våldsutsatta individer utsätts för risker vid en underrättelse om adress till Skatteverket. Det har inte i det nu aktuella lagstiftningsärendet redovisats om de nyssnämnda bristerna har utretts vidare.

Med hänsyn till det nu anförda bedömer SKR att det inte är tillräckligt tydligt hur utlämnande myndighet bör resonera vid bedömningen av om det finns särskilda skäl att inte underrätta Skatteverket i fråga om individer som har, eller som har ansökt om, skyddade personuppgifter.

Konsekvenser av utökad underrättelseskyldighet

SKR bedömer att lagförslaget kan förväntas innebära ett visst merarbete och ökade kostnader för förbundets medlemmar, särskilt inledningsvis. Även om konsekvenserna av det nu aktuella författningsförslaget bedöms som begränsade vill SKR uppmärksamma att flera, mindre författningsändringar sammantaget kan få större konsekvenser. Det kan därför finnas behov av uppföljning avseende konsekvenserna av det nu aktuella författningsförslaget samt andra uppgifter som tillkommit för förbundets medlemmar inom ramen för arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar från och uppgifter i välfärdssystemen.

Vad gäller underrättelseskyldighet har en ny uppgift tillkommit för kommunerna sedan den 1 januari 2020, genom att de omfattas av underrättelseskyldighet enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Därutöver har det under de senaste åren pågått flera utredningar som syftar till att säkerställa korrekta uppgifter i och utbetalningar från välfärdssystemen.¹

¹ Se bland annat Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen, SOU 2019:59 och Samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen, dir. 2018:50.

Vissa steg mot ett säkrare samordningsnummer

SKR ser positivt på regeringens förslag gällande säkrare samordningsnummer vad avser såväl möjligheten för fler individer att få samordningsnummer som åtgärder för att förhindra missbruk av samordningsnummer. SKR anser att det behövs ett fortsatt arbete med att utreda huruvida fler individer kan tilldelas samordningsnummer, såsom asylsökande.²

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Germund Persson

² Se SKR:s yttrande över Skatteverkets promemoria Samordningsnummer till asylsökande, dnr 16/02939, 2016-07-01,
<https://skr.se/integrationsocialomsorg/asylochflyktingmottagandeintegration/nyhetsarkivasylochflyktingmottagandeintegration/nyheterintegration/forslagomsamordningsnummerforasylsokande.9652.html>